

leggen betreft aan het eind van haar latijn en een jonge leggende moeder staat stijf van de feromonen. De wissel – via een ‘uiteetkooitje’ – mislukt bijna nooit. Een beetje lastig is de vraag: wat doe je met het broed en de bijen nadat de koningin is weggenomen? Je kunt er eigenlijk geen kant mee op maar het stelt ook allemaal niet zoveel voor. Het betreft in feite een juslepel oude bijen en twee piepkleine raampjes broed. Wat je er ook mee doet, je hoeft je niet te verwijten een slechte imker te zijn.

Recht van spreken

Het maakt een groot verschil of je iemand over zijn bijen hoort praten op andermans of op eigen terrein. Op andermans terrein kan hij zeggen wat-ie wil; op eigen terrein kun je zijn uitspraken relateren aan wat je ziet. Ik zie – wat Roelof Waaijer betreft – een in zijn huis keurig ingerichte KI-kamer met nog allerlei andere fraaie voorzieningen; een in zijn garage ondergebracht imkerdepot en op zijn ruime bijenstand op tien minuten rijden van zijn huis o.a. een originele

Drie verschillende in- en uitvliegsystemen aan de onderzijde. Het kastje rechts laat het primitiefste systeem zien

Wanderwagen. Tip top voor elkaar. Dit alles komt zijn woorden niet alleen bevestigen, het brengt mij opnieuw tot de verwondering die onlosmakelijk verbonden is met vakkundig imkeren.

bijen

DE LEZER SCHRIJFT

Bijenkastkever

Met enige verbazing heb ik het openingsartikel gelezen in het laatste blad BIJEN (14-4). Op de voorkant en het eerste artikel veel aandacht voor een speciale bodem. Ik mis in dit geval een commentaar en zeker een toelichting of dit in ons land ook een idee is, beschikbaar is en hopelijk is uitgetoet. Jammer. Vreemde vorm van bijen-journalistiek.

Ben Hilderink, Zuthpen

Antwoord van de redactie

Sinds 1998 verschijnen er berichten over de kleine bijenkastkever. Daarin wordt vooral duidelijk hoeveel schade de kever veroorzaakt. Wat ook duidelijk wordt is dat men met de handen in het haar zit over hoe deze kever bestreden kan worden. De laatste tijd verschijnen er berichten over een bestrijding met synthetische middelen die de kever wel bestrijden maar het oogsten van honing ernstig bemoeilijken wegens de residuen die deze middelen in was en honing achter kunnen laten. Het artikel over de Kleine bijenkastkever van meneer West is het eerste artikel waarin een bestrijdingswijze wordt beschreven waarmee de kever wordt aangepakt en de honingogst wordt veiliggesteld. Een hoopvol signaal. Ik heb gemeend dit hoopvolle signaal door te moeten geven. Het artikel van James West is inderdaad geen pasklaar recept voor bestrijding van de kever in

Nederland maar geeft een richting aan waarin mogelijk een oplossing te vinden is. De heer James West heeft hiermee het nodige voorwerk gedaan en anderen kunnen op zijn werk verder gaan. Zoals er nog steeds geen pasklaar antwoord is op de varroamijt, zal er ook geen eenvoudig antwoord zijn op de vraag hoe we de schade moeten beperken die deze kever aanricht.

M.J. van Iersel

Infantiel botulisme

In het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde van 9 april 2005 (nummer 15) zijn voor het eerst drie patiëntjes beschreven met infantiel botulisme. Dit is om kort te gaan een darminfectie van een spoorvormende bacterie die bij jonge kinderen met nog niet uitgerijpte weerstand tot een zeer ernstig ziektebeeld kan leiden. Een van de drie kinderen overleed eraan. In 10% van de honingmonsters kan deze bodembacterie aangetoond worden. Ook kan de spore voorkomen op vers fruit en groente. Twee kinderen hadden als zoethoudertje honing aangeboden gekregen. Hoewel de sporen in de honing niet werden aangetoond, wordt in het artikel honing als belangrijke besmettingsbron genoemd. Opnieuw wordt benadrukt dat honing gevaarlijk is voor zuigelingen tot een jaar!

Jan Post, Mijnsheerenland, huisarts en imker

Uit het dagboek van een beginner (2)

Maar toen kwam ik thuis ...

In mijn eigen tuin een enorme herrie. Boven de kast een tornado van bijen.

Een zwerm! Verdikke.

Na ±10 min ging de hele club in een boom 20 m van de kast zitten, maar er bleven heel veel bijen omheen razen.

Dick Bink gebeld om te vragen of hij kwam helpen 'scheppen'. Natuurlijk! Hij wilde nog wel een volk. 20 minuten later was de hele kermis opeens weer voorbij. Alle bijen weer terug in de kast. Niks meer

aan de hand. Hoe zit dit nu weer. We snappen er nog minder van dan we dachten.

Weer gebeld. 'Waarschijnlijk een geknipte koningin die van de vliegplank gevallen is. Verongelukt. Dan slaan de bijen terug op de kast' Zo heet dat. Dick snapt het tenminste wel.

Dan Adri van Bohemen nog maar eens om advies vragen. Wat moet ik nu doen of juist niet?

*Elke dag luisteren naar tuters en kwakers. Die zijn waarschijnlijk op de 7de dag te horen (de zwerm vertrekt als de eerste koninginneeel wordt gesloten).

*Als je de Tuter hoort, dan dezelfde dag na 16.00 uur de kast openen, lege kast ernaast zetten en alle ramen bekijken. Bijen afslaan in oude kast, alle doppen breken (niet één vergeten) en ±4 jonge koninginnen in het volk laten lopen.

Na een maand weer kijken. Dan moeten er eitjes zijn van de nieuwe (overgebleven) koningin. Ze is dan op bruidsvlucht geweest en al het broed van haar voorgangster is uitgelopen.'

Mooi is dat. We zouden morgen op vakantie. Dan maar een weekje later.

30 juni

Alles 'lijkt' weer normaal. Geen getuut of gekwaak. Met Lia in de honingkamer gekeken. Ze zijn druk aan het vullen, dat gaat in ieder geval zoals ik het op de cursus heb geleerd.

Manlief (Kees) heeft inmiddels een prachtige bijenfoon aan de kast vastgemaakt, zodat we zelfs in huis de bijen kunnen horen zoemen en tuten.

We horen vooral het gezin waterhoentjes in de sloot naast de bijenkasten.

5 juli

10.00 uur. Waarschijnlijk 'tuten' gehoord via de baby-

foon (Kees hoorde een 'ingesprektoon')!

Dus vanavond doppen breken...! Maar...

10.30 even gekeken naar de kast, op afstand, en daar was het erg bedrijvig. Ik werd ook gelijk gestoken.

Terug in huis hoorden we wel weer erg hard gezoem en jawel hoor, weer een zwerm boven de kast.

Ze bleven door de hele tuin heen vliegen. Uiteindelijk zijn ze neergestreken op de grote wilg. Midden in een vork van twee dikke takken.

Weer de hele club opgebeld. Lia (kwam meteen), Adri, Theo, Teun (wilde nog een volk).

Ik moest dus scheppen maar durfde dat nog niet alleen. Cor Groot uit Berkhout gebeld en die vond het prachtig, hij zou er met drie kwartier zijn. Teun kwam gelijk met hem aan.

Ik dacht dat Cor het wel even voor me ging doen, maar nee hoor. 'Je doet het zelf maar'.

Dus dapper op het timmerbankje geklommen en met een veger de hele kluit in een paar vegen in de kieps geschuierd. De kieps in de andere arm. Kieps omgekeerd neergezet onder de boom met een steen eronder, zodat de rest nog naar binnen kon vliegen.

Ziezo, dat was klaar. Een mooi volk!

Op het pad in de kruidtuin zat sinds 10.30 uur die morgen ook nog een kluitje bijen, zomaar op de grond. Lia en ik hadden er al even in gepoerd, misschien ook een koningin, maar we zagen niets, nou ja, laat maar zitten, zullen we wel weer niet snappen.

Maar na het vangen van de grote zwerm, gingen Teun en Cor daar toch ook nog maar even kijken en ... jawel hoor, ook een koningin.

Kleine kieps eroverheen en voila... nog een klein volkje.

Toen naar de kast, doppen breken. Die zaten er genoeg. Allemaal weggebroken. (Teun heeft er een paar meegenomen). Kast weer dicht en 13 dagen wachten en dan weer alle doppen breken.

Terwijl we daar nog bezig waren, leken er wel weer erg veel bijen bij de grote kieps te vliegen, en jawel hoor, alles er weer uit en door de hele tuin heen. De hele club was weer 'en route'.

Uiteindelijk zijn de meeste bijen neergestreken in de kleine kieps in de kruidtuin, dus waarschijnlijk was dat 'hun koningin'. Bijenhouden is wel ingewikkeld hoor.

Weer een heleboel geleerd vandaag. Maar de dag is nog niet om.....!!

19.30 uur. Teun komt de bijen halen.

Kast ingesmeerd met gras. Alle kieren goed dichtgeplakt. Zes Kunstraten erin en dan de kieps erop gezet. Een paar flinke tikken en bijna alle bijen zitten in en op de raten.

Beetje beroken, ze gaan goed naar beneden, en dan het deksel erop.

Ze maken een enorme herrie in de kast. Ben benieuwd hoe het gaat in Purmerend.

6 juli

Het gaat dus prima in Purmerend. Ze doen net of ze daar thuishoren, die bijen van mij.

18 juli

Het is nu de 13^e dag. Er hangt alweer twee dagen een babyfoon bij de kast.

Geen getuut te horen, wel de kippen van de burens en de karpers in de sloot.

Het regent de hele dag pijpenstelen. Hoe moet dat nou als je wilt doppen breken. Ik heb geen dak op mijn bijenstal. Parasol erboven?

Gelukkig is het die avond even droog, dus aan de gang. De Maja's zijn niet blij met me. Het lijkt wel of er een zwerm om me heen zit, maar ik ben dapper doorgedaan en heb alle doppen gebroken. Ook alle speeldoppen.

Ik kan trouwens ook nergens eitjes vinden en eigenlijk maar weinig broed. Zou dat wel goed zijn? Het lijkt wel of nu nog minder weet dan voor dat ik aan deze hobby begon.

Morgen ook maar eens in de andere kast kijken.

19 juli

Cor Groot maar eens gebeld.

'Ik heb alle doppen gebroken'. 'Goed zo!'

'Het waren er trouwens maar drie of vier'

'Dat is toch prima'.

'Ja, maar ik kon geen eitjes vinden'.

'Oei, dan had je één dop moeten laten zitten, maar dat kun je niet meer terugdraaien, hè?'

'Nee, dus wat moet ik nu doen?'

'Wacht maar een week of drie, vier en kijk dan nog eens. Als er dan nog geen eitjes zijn, bel me dan maar. Dan heb ik nog wel wat voor je.'

Sjonge, jonge, ik hoop dat ik ooit alles nog eens begrijp!

Dus rond 18 augustus nog maar eens controleren.

Tiny IJff, Bobeldijk

Middeleeuwen?

In de middeleeuwen werden jonkvrouwen en ook koninginnen zogenaamd 'geschaakt'; tegenwoordig zouden we dat gewoon 'gestolen' noemen. Vandaag de dag gebeurt dat weer/nog?

Mijn bijen en die van mijn imkervriend stonden bij een wilgenbos in de omgeving van Soerendonk.

En bij die vriend van mij zijn maar liefst vier koninginnen keihard gestólen! Dat imkers, net als sportvissers overigens, altijd sterke verhalen hebben en het altijd beter weten, is tot daaraan toe, maar stélen?

Ik snap niet goed hoe dergelijke lieden ervoor uit durven te komen imker te zijn.

Hierdoor zijn we voor de oogst niet alleen afhankelijk van de weersomstandigheden en onze eigen deskundigheid maar ook van de api-criminaliteit. Schande, wat mij betreft ...

Hans van Zijl, Budel

Oxaalzuur

Graag wil ik een reactie geven op het laatste artikel over varroabestrijding in BIJEN 14(4): 104 (2005).

Begrijp mij goed, ik val je niet aan en heb er ook geen commercieel belang bij, maar ik begrijp niet goed dat de redactie van BIJEN een dergelijk verhaal plaatst.

Waar wordt nu o.a. door PPO-Bijen de voorlichting voor gegeven. En er is in ruime mate aandacht besteed in BIJEN aan de verdamping van oxaalzuur.

Deze koperen pijpgebruiker heeft er blijkbaar niets van begrepen en weet echt niet hoe gevaarlijk hij bezig is. Men neme een flinke schep oxaalzuur, schrijft hij (voorgescreven is 5 gram).

Hij heeft geen enkele invloed op het verdampingsproces, en volgens mij is hij nog in staat aan die pijp te gaan ruiken of het er wel goed uitkomt. Zo komt dit verhaal op mij over.

Met andere woorden; wat ik graag kwijt wil is dat verdamping op deze manier heel erg gevaarlijk is, de damp kan ook nog aan het verkeerde eind van de pijp eruit komen.

Er wordt te licht over gedacht.

Roel ten Klei, Bijenhuis Wageningen